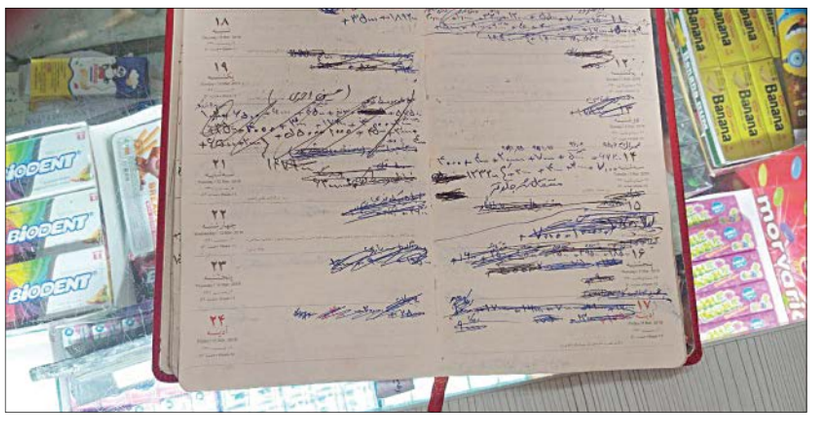

گرانی‌های اخیر خرید مواد غذایی را برای بخش زیادی از اهالی محله‌های حاشیه‌ای تهران دشوارتر کرده و اگر کمک‌های کسبه نباشد، چرخ زندگی‌شان نمی‌چرخد

در روز جهانی غذا به یکی از محلات کمتر برخوردار تهران سرزده‌ایم تا از تاثیرات کرونا بر سفره شهروندان بپرسیم

سفره‌هایی که جمع شده‌اند

محمدحسین خودکار

جامعه

پیرمرد عصازنان خود را رسانده پای بساط وانتی. قیمت می‌گیرد و آهی می‌کشد، کیسه‌های گوجه و خیار را طوری وارسی می‌کند که هم بتواند میوه خوبی بخرد، هم دست آخر قدرتی برای چانه زدن با میوه‌فروش دوره‌گرد داشته باشد. در میان میوه‌هایی که انتخاب می‌کند، لهیده و سیاه کم نیستند، بابت همین از مرد وانتی تخفیف می‌خواهد و او نیز که هم آشناست و هم دل‌رحم، کمی ارزان‌تر با پیرمرد حساب می‌کند؛ چراکه می‌داند اگر این هم محله‌ای‌اش بخواهد پول زیادی را خرج میوه کند، از هزینه مرغ و گوشت بازمی‌ماند. این اوضاع بخشی از شهروندان شهرک رسالت در حاشیه جنوبی پایتخت است که این روزها بدجور با گرانی‌ها پنجه در پنجه انداخته‌اند. البته در این شهرک، کم نیستند کاسبان دلسوزی که هنوز حاضر به نسیه دادن اجناس خود به مشتریانشان می‌شوند و خیرانی هم هستند که حساب مهربانی بقالی و قصابی محل را شارژ می‌کنند تا هم محله‌ای‌هایشان در تامین غذا به عنوان اولین نیاز بشری بازنمانند. نیازی که البته پاسخ‌دهی به آن در همه جهان برعهده دولت‌هاست و در این میان سازمان خوار و بار ملل متحد (فائو) نیز وظیفه هماهنگی برای رفع گرسنگی از مردم دنیا را برعهده گرفته و فردا نیز به مناسبت هشتاد و پنجمین سالگرد تاسیس این سازمان روز جهانی غذا لقب گرفته است.

در حاشیه جنوبی تقاطع اتوبان بهشت زهرا (س) و بزرگراه آزادگان، محله‌ای قرار گرفته است که تا همین چند سال پیش به عنوان یکی از فقیرترین محله‌های حاشیه‌ای جنوب شهر تهران شناخته می‌شد. شهرک رسالت که حالا چند سالی است کمی وضعش بهتر شده و در گیرودار تعلق به منطقه ۱۹ یا ۲۰ تهران، فعلا دهیاری مستقل در آن تاسیس شده و احداث چند پاساژ تجاری در آن، کمی به این محله رونق بخشیده است. این البته ظاهر ماجراست و در باطن، هنوز هم بخش زیادی از مردم این شهرک در فقر به سر می‌برند. این را محسنی، صاحب یکی از سوپرمارکت‌های محله می‌گوید و تاکید دارد در ماه‌های اخیر، میزان فروش مغازه‌اش نسبت به ایام قبل از شیوع کرونا نصف شده و این روزها بسیاری از مردم محله به‌جای گوشت و مرغ، به مصرف تخم‌مرغ و سوسیس و کالباس‌های بی‌کیفیت روی آورده‌اند. مرد مغازه‌دار همچنین توضیح می‌دهد که فروش لبنیاتش یک سوم پارسال شده و قیمت کنسرو ماهی و سایر کنسروها نیز آن‌قدر زیاد شده که بخش زیادی از مردم محله توان خرید آن را ندارند.

محسنی خودش پشت پیشخوان ایستاده و روی دیوار پشت سرش کاغذی تایپ‌شده چسبانده است که «لطفا تقاضای نسیه نفرمایید»؛ او اما می‌گوید این تابلو فقط ظاهر کار است و در عمل برای خیلی از مشتری‌های آشنا حساب دفتری باز کرده و به بخش زیادی از مردم محله نسیه می‌دهد. مرد مغازه‌دار برای اثبات حرفش سررسید قرمزرنگ ضخیمی را روبه‌رویمان باز می‌کند و حساب‌هایی را نشان می‌دهد که از سال ۹۶ و ۹۷ مانده و هنوز کسی برای تسویه آنها نیامده است. موضوعی که خودش درباره آن توضیح می‌دهد: «حداقل ۲۰ درصد مردم اینجا بدون نسیه گرفتن زندگی‌شان نمی‌چرخد و ما هم ناچاریم با مردم راه بیاییم. اما کاش کسی درک می‌کرد که خود من نیز تحت فشار هستم و چند ماهی است که دیگر هیچ‌کدام از شرکت‌های پخش موادغذایی چک قبول نمی‌کنند.»

گوشه دیگری از شهرک رسالت جوان دیگری داخل سوپرمارکت خود نشسته و مگس می‌پراند. پیرزنی وارد مغازه‌اش می‌شود، یک قوطی رب و چند عدد تخم‌مرغ برمی‌دارد، وقت حساب که می‌رسد پیرزن به مرد جوان می‌گوید: «از کارت یارانه‌ام خرج کن.» وقتی که از مغازه خارج می‌شود، مغازه‌دار توضیح می‌دهد که این پیرزن به همراه دو سه نفر دیگر از اهالی این محله کارت یارانه و بسته‌های معیشتی خود را به پدرش داده‌اند تا هر وقت که لازم شد، هزینه خریدهایشان را از آن کم کند. حسین البته توضیح می‌دهد که پول یارانه و بسته معیشتی‌اش آن‌قدر ناچیز هست که این افراد همیشه به مغازه بدهکار می‌مانند و آخر ماه‌ها پدر او نیز چاره دیگری ندارد جز این که بدهی‌های آنها را ببخشد. حسین همچنین توضیح می‌دهد که دو سه ماهی هست دشواری‌های معیشتی آن‌قدر به مردم این محل فشار آورده است که کسی از او برنج ایرانی نخریده و این روزها فقط سویا و سوسیس در مغازه آنها مشتریان زیادی دارد.

حساب مهربانی

یخچال‌های قصابی‌اش تقریبا خالی است؛ دو شقه گوشت آویزان و چهار پاچه داخل سینی، همین و بس. می‌گوید خریداران گوشت قرمز در ماه‌های اخیر کاهش محسوسی پیدا کرده است و او هم فقط به قدری گوشت می‌آورد که سریع فروش برود. او همچنین تاکید دارد با وجود این که قیمت گوشت نسبت به قبل از شیوع کرونا ۱۰ تا ۲۰ درصد بیشتر افزایش نداشته، اما میزان فروش حداقل ۴۰ درصد کمتر شده است. مرد قصاب عامل این اتفاق را فقر می‌داند و معتقد است وقتی گرانی همه اجناس مردم را تحت‌فشار قرار می‌دهد، چاره‌ای ندارند جز این که گوشت را از سبد غذایی خود حذف کنند. اکبری تعریف می‌کند که در ماه‌های گذشته تعداد مشتری‌هایی که هیچ‌وقت به اندازه خرید یک کیلو گوشت پول توی جیبشان نیست نیز بیشتر شده است. او البته به همراه برخی کاسبان شهرک رسالت راهی برای کمک به این قشر از مردم باز کرده است: «اینجا ما حسابی داریم که مثل دیوار مهربانی است، یعنی افرادی که دستشان به دهانشان می‌رسد، بیشتر از میزان خرید خود کارت می‌کشند و من مبلغ اضافی را وارد حساب می‌کنم و به خانواده‌هایی که پولشان به خرید چند گرم گوشت بیشتر نمی‌رسد، تا نیم کیلو گوشت رایگان می‌دهم.»

آن‌طور که او می‌گوید، بخش زیادی از کسبه محله در شارژ کردن حساب مهربانی با او همراهی می‌کنند و برخی از آنها حتی خود را مقید می‌دانند که ماه به ماه بین ۲۰۰ هزار تا یک میلیون تومان به این حساب واریز کنند، چراکه نمی‌خواهند خوردن گوشت برای برخی همسایه‌هایشان آرزو شود. اکبری البته تنها قصاب این محله نیست و ۴۰۰، ۵۰۰ متر آن‌طرف‌تر از مغازه او ناصر هم یک سوپرپروتئین نسبتا بزرگ بر یک چهارراه اصلی دارد و توضیح می‌دهد که در یکی دو سال اخیر همه‌گیری فقر شدید باعث شده است که هر روز مشتریان زیادی به دنبال خرید گوشت منجمد پا به مغازه‌اش بگذارند یا فقط قصد خرید قلوه‌گاه و دیگر قسمت‌های بی‌کیفیت گوشت را داشته باشند. او همچنین از فروش کم خود در این ایام کرونازده گله می‌کند: «از صبح تا حالا که آفتاب به وسط آسمان رسیده است فقط ۷۰ هزار تومان کار کرده‌ام. همین چند روز پیش که اربعین بود، تقریبا هیچ‌کس از من گوشت نخرید، تاسوعا عاشورا هم تقریبا همین شکلی بود و کمتر کسی در محله ما خرج داد.»

خیران حواس جمع

«اینجا سنگ دان، گردن و جگر مرغ همیشه مشتری دارد و در چند ماه گذشته هم تعداد مشتریان آن خیلی بیشتر از قبل شده است.» این را مسعود، مرد جوان مرغ‌فروش محله می‌گوید و تعریف می‌کند در این روزگار کرونایی مشتری‌هایش یک سوم قبل شده و چرخ کاسبی‌اش اصلا نمی‌چرخد؛ چراکه قیمت مرغ ۳۰ تا ۴۰ درصد بیشتر از ایام قبل از کرونا شده و بسیاری از مردم که حقوقشان ثابت است و خرجشان روز به روز بیشتر می‌شود، ترجیح داده‌اند مرغ را از سفره خود حذف کنند. مسعود با این حال می‌گوید حتی در این شرایط دشوار هم افراد دست به خیری در این محله پیدا می‌شوند که ماهانه به او ۲۰۰ هزار تومان پول می‌دهند تا کمی مرغ تازه برای قشر کم‌درآمد منطقه کنار بگذارد. کسانی که البته تا چند ماه پیش، هر ماه صد هزار تومان کمک می‌کردند و حالا که خرج مردم بیشتر شده است، آنها نیز مقدار کمک‌های مالی خود را افزایش داده‌اند.

خیرانی که به مشتری‌های مسعود کمک می‌کنند، حواسشان بوده است که در این دوره غم‌انگیز کمک‌هایشان به اهالی محله خود را کمی بیشتر کنند تا در حد ممکن کسی در این منطقه سرگرسنه بر بالین نگذارد. مردمان شریف شهرک رسالت که خیلی از آنها دستشان به دهانشان می‌رسد، این‌چنین هوای هم‌محله‌ای‌های خود را دارند و کاش کسانی که وظیفه‌شان تامین امنیت غذایی اهالی این شهرک و دیگر مردم مملکت است، کمی بیشتر هوای اقشار کم‌بضاعت را داشته باشند.

زندگی+

تنگ‌دستی مرد دوره‌گرد

«وقتی جنسی ۱۰۰ تومان گران‌تر می‌شود، مردم با ما دعوا می‌کنند، انگار که ما جنس‌ها را گران می‌کنیم.» سبزی‌فروش دوره‌گرد شهرک رسالت که هر روز با موتور چرخ‌دارش کوچه‌ها و خیابان‌های این شهرک را بالا و پایین می‌کند، می‌گوید در همین هفت هشت ماه کرونایی قیمت سبزیجات حداقل دو برابر شده و همین مساله فروشش را به نصف دوره پیش از کرونا رسانده است. تازه آن‌طور که محمدرضا می‌گوید، این روزها خیلی از مردم محل فقط دنبال خرید سبزی‌های ارزان‌قیمت هستند و دیگر کسی برایش کیفیت سبزی‌ها چندان مطرح نیست. مرد سبزی‌فروش تعریف می‌کند سفارش‌هایی که معمولا برای آماده کردن سبزی آش یا قورمه به او می‌رسید نیز در ماه‌های اخیر بسیار کمتر شده و این روزها کمتر کسی دنبال سبزی پاک‌کرده است. محمدرضا این‌ها را که می‌گوید، پشت موتورش می‌نشیند و راهش را می‌کشد به سمت کوچه‌های بالایی محله می‌رود. پشت سرش مردی میانسال پای بساط کوچک بلال نشسته است. بلال‌هایی که همگی کشت مردمان همین محله است و به‌تازگی از زمین‌هایی کنده شده که در حاشیه شهرک و مجاورت بزرگراه بهشت زهرا (س) قرار دارند. مرتضی که کارگر همین زمین‌هاست، از روزگار گله دارد و از وضع بد معیشت می‌نالد. تعریف می‌کند چون پول بیشتری نداشته، نتوانسته بلال‌های بیشتری از صاحبان زمین‌ها بخرد و بساطش را پربارتر کند. البته چند روزی است که همین بار اندک نیز روی دستش باد کرده و کسی خریدار آن نیست. می‌گوید اگر بارش بیشتر بود، کنار اتوبان بهشت زهرا (س) بساط می‌کرد و زود می‌فروخت و می‌رفت پی کارهای دیگر. اما حیف که دستش تنگ است و آهی در بساط ندارد.

یادداشت:
دکتر حامد نجفی‌علمدارلو
کارشناس اقتصاد کشاورزی

تاثیر شگرف کرونا بر بازار غذای جهان

همه‌گیری کووید-۱۹ تاثیر شگرفی بر اقتصاد جهان گذاشته و در این میان، حوزه کشاورزی نیز دستخوش تحولات مهمی شده است. بخصوص در ابتدای شیوع کرونا اعمال محدودیت‌های شدید در بسیاری از کشورها، تاثیر چشمگیری در حوزه تولید مواد غذایی داشت. ابتدای این دوره شاهد اتفاق نادری در حوزه غذا بودیم و دیدیم قیمت برخی کالاها ازجمله برنج، غلات و حبوبات در سطح جهان افزایش قابل‌توجهی داشت و در مقابل قیمت موادغذایی پروتئینی مثل گوشت و لبنیات و اصولا اغلب غذاهایی که میزان فسادپذیری آنها بالاتر است در کشورهای مختلف دچار افت قیمت محسوسی شد؛ البته میزان اثرگذاری کرونا بر اقتصاد کشاورزی ایران کمتر از سایر کشورهای جهان بود، چراکه ما سال‌هاست با تحریم‌های سنگینی مواجهیم و کرونا می‌توانست تیر خلاص را بر پیکر اقتصاد ایران بزند، اما باتوجه به ظرفیتی که ما در حوزه کشاورزی داریم، توانستیم بخش زیادی از نیاز مردم به منابع غذایی را مدیریت کنیم. همچنین در همان ماه نخست اعلام رسمی شیوع کرونا در ایران، قیمت گوشت و مرغ در کشور ما افت محسوسی پیدا کرد و به صورت کلی برآوردها نشان می‌دهد که صنایع تولید گوشت مرغ و گوشت قرمز در ایران در سه ماه ابتدایی همه‌گیری کووید-۱۹ به دلیل کاهش تقاضا و افت قیمت دچار زیان ۶۰۰۰ میلیارد تومانی شد، اما چون حدود ۹۰ درصد نهاده‌های دامی مورد نیاز صنعت گوشت و مرغ ما وابسته به واردات است و در سال جاری نیز سیاست‌های ارزی برای واردات این نهاده‌ها از تخصیص ارز دولتی به ارز نیمایی تغییر پیدا کرد از اواسط بهار به بعد نهاده‌های دامی با قیمت‌های بالاتری به دست تولیدکنندگان گوشت و مرغ رسید و قیمت این منابع غذایی با وجود کاهش نرخ‌های جهانی آن افزایش پیدا کرد. در واقع می‌توان گفت از اردیبهشت به بعد اثر شیوع کرونا بر اقتصاد کشاورزی ایران کم‌کم از بین رفت و مسائلی مانند کاهش تولید یا تغییر در سیاست‌های ارزی باعث افزایش قیمت‌ها شد.

نکته قابل تامل دیگر این که کاهش موقت تقاضا برای برخی منابع غذایی در سطح جهان بر اثر همه‌گیری کووید-۱۹ تاثیر چندان مهمی بر بهبود وضعیت مسائل زیست‌محیطی مربوط به حوزه کشاورزی نداشت، چون تصمیمات مربوط به کشت محصولات زراعی یا پرورش دام در سطح جهان اصولا از سال‌ها پیش گرفته می‌شود و معمولا اثرات تغییر تصمیمات در بخش کشاورزی، خود را با وقفه‌ای یک‌ساله بر محیط‌زیست دنیا نشان می‌دهد؛ بنابراین در مجموع تغییراتی که در حوزه تقاضا برای مواد غذایی در ایام همه‌گیری کرونا در جهان رخ داد، بسیار کمتر از توقف چند ماهه دیگر فعالیت‌های صنعتی بر محیط‌زیست جهان اثرگذاشت و کووید-۱۹ بیش از همه منطق عرضه و تقاضا در بازار مواد غذایی را حداقل در ماه‌های ابتدایی شیوع خود دگرگون کرد.

حق با شماست

info@jamejamdaily.ir

روابط عمومی: ۲۲۲۶۲۱۴۲

#محرومیت-خوزستان

حسینی از خوزستان:

اهالی منطقه امامزاده احمد فدا... استان خوزستان از امکانات اولیه مانند آب آشامیدنی، جاده آسفالت، گاز و... محروم هستند و مسوولان هیچ اهمیتی به این موضوع نمی‌دهند.

#کرونا-بیمه

فغانی از تهران:

شعب بیمه ایران برای کارمندان خود همه موارد بهداشتی را انجام داده تا هیچ یک از کارمندان به بیماری کرونا مبتلا نشوند، ولی بهداشت مراجعان برای آنها هیچ اهمیتی ندارد و حتی ورود بدون ماسک نیز امکان‌پذیر است.

#فرسودگی-مشهد

شهروندی از مشهد:

متاسفانه محله‌ها و مناطقی چون نوغان آبکوه، طرق و اطراف حرم مطهر در بافت قدیمی شهر مشهد هستند و به دلایل نامعلومی فراموش‌شده و مشمول بازسازی و نوسازی نشده‌اند. عبور و مرور خودروهای ضروری مانند آمبولانس و آتش‌نشانی در این محله‌ها بسیار سخت و دشوار انجام می‌شود.

#شاد-سرعت

گروسی از سمنان:

چرا وزارت آموزش و پرورش اصرار بر استفاده از برنامه شاد دارد و از برنامه‌های داخلی دیگر که پرسرعت‌تر نیز هستند استفاده نمی‌شود؟

#شهریار-کرونا

شهروندی از شهریار:

رستوران‌های شهر شهریار در خیابان شهدای کلهر با توجه به جمعیت زیاد مشتریان و نداشتن تهویه هوای مناسب، منبع شیوع ویروس کرونا شده‌اند و امیدوارم مسوولان وزارت بهداشت به این موضوع رسیدگی کنند.

#تونل-روشنایی

مقدسی از تهران:

روشنایی تونل توحید اوایل صبح بسیار کم است و انتظار می‌رود روشنایی این تونل افزایش پیدا کند.

جوابیه

در پی درج پیامی پنجشنبه ۱۳۹۹/۰۷/۳ با عنوان «تابلو -درخت» سرپرست روابط‌عمومی شهرداری منطقه ۷ شهر تهران با ارسال نمابری اعلام کرد: برای رویت مناسب تابلوهای راهنمایی خیابان شهید بهشتی نسبت به هرس درختان اقدام شد.